

AGRARISCHE PAARDENHOUDERIJ IN TWENTE EN DE ACHTERHOEK

Marga Hoogeveen

In 2006 is de *Visie Paard en Landschap* van het ministerie van LNV verschenen. Hierin staat onder meer dat LNV een beter beeld wil krijgen van de ontwikkeling van de paardensector op het gebied van economie, landschap en recreatie. Dit artikel gaat in op de paardenhouderij op landbouwbedrijven en besteedt in dit kader speciaal aandacht aan Twente en de Achterhoek. Hoewel maar een deel van de paarden wordt gehouden op landbouwbedrijven, levert dit artikel toch een bijdrage aan de beeldvorming over de paardenhouderij in Nederland.

Twente

In 2006 zijn er in Twente zo'n 1.150 landbouwbedrijven met paarden en pony's, bijna een kwart van het totale aantal landbouwbedrijven in die regio. Op deze bedrijven staan ruim 7.500 paarden en pony's. Dat is bijna 6% van alle paarden en pony's op landbouwbedrijven in Nederland (tabel 1). In Twente behalen landbouwbedrijven met paarden en pony's 24% van hun nge (Nederlandse grootte-eenheid) uit de paardenhouderij.

De Achterhoek

In de Achterhoek heeft in 2006 bijna een kwart van alle landbouwbedrijven een paardenhouderijtak. Dit zijn met circa 1.290 bedrijven iets meer dan in Twente. Het aantal paarden en pony's op landbouwbedrijven is in de Achterhoek daardoor ook hoger dan in Twente: in totaal circa 7.870, iets meer dan 6% van alle paarden en pony's op landbouwbedrijven in Nederland (tabel 1). Het economisch belang van de paardenhouderij is in de Achterhoek wel iets lager dan in Twente: 20% van de nge wordt er bepaald door de paardenhouderij.

Tabel 1 Landbouwbedrijven met paarden en pony's in Twente, Achterhoek en de rest van Nederland

Regio	Aantal Bedrijven	Paarden en pony's		NGE		Areal per bedrijf (ha)
		Totaal	per bedrijf	totaal per bedrijf	paarden/pony's % van totaal	
Twente						
< 6 paarden en pony's per bedrijf	809	1.971	2,4	38	9,4	24,7
> 5 paarden en pony's per bedrijf	343	5.686	16,6	42	53,5	18
Alle bedrijven met paarden en pony's	1.152	7.657	6,6	39	23,5	22,7
Achterhoek						
< 6 paarden en pony's per bedrijf	999	2.337	2,3	41	8,8	29,7
> 5 paarden en pony's per bedrijf	295	5.531	18,7	48	53,5	25,8
Alle bedrijven met paarden en pony's	1.294	7.868	6,1	43	20,3	28,8
Rest van NL						
< 6 paarden en pony's per bedrijf	10.367	13.349	2,4	54	6,9	37,2
> 5 paarden en pony's per bedrijf	4.771	88.619	18,6	53	49,4	31,5
Alle bedrijven met paarden en pony's	15.138	113.968	7,5	54	20,2	35,4

Bron: CBS-Landbouw telling 2006, inclusief bedrijven < 3 nge.

Weinig bedrijven met veel paarden

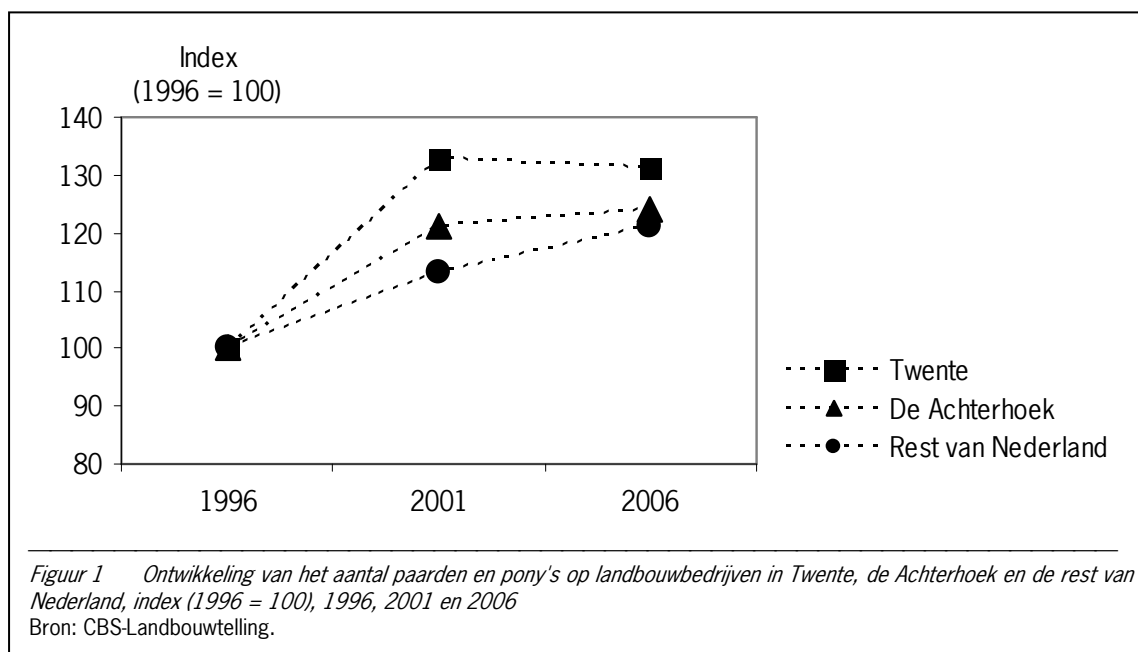
Paarden en pony's komen vooral voor op graasdierbedrijven en weinig op andere bedrijfstypen. Slechts een klein deel van de landbouwbedrijven met paardenhouderij heeft meer dan vijf paarden en pony's. In Twente is dat 30% en in de Achterhoek 23%. Deze bedrijven zijn gemiddeld kleiner in oppervlakte maar groter in totale economische bedrijfsomvang. Het economische belang van de paardenhouderij is op deze bedrijven zowel in Twente als in de Achterhoek 54%. Ruim 70% van de paarden en pony's komt voor op bedrijven met meer

dan vijf paarden en pony's. Er zijn geen grote verschillen in structuur van de bedrijven met paarden en pony's in de beide gebieden op basis van de gegevens van 2006.

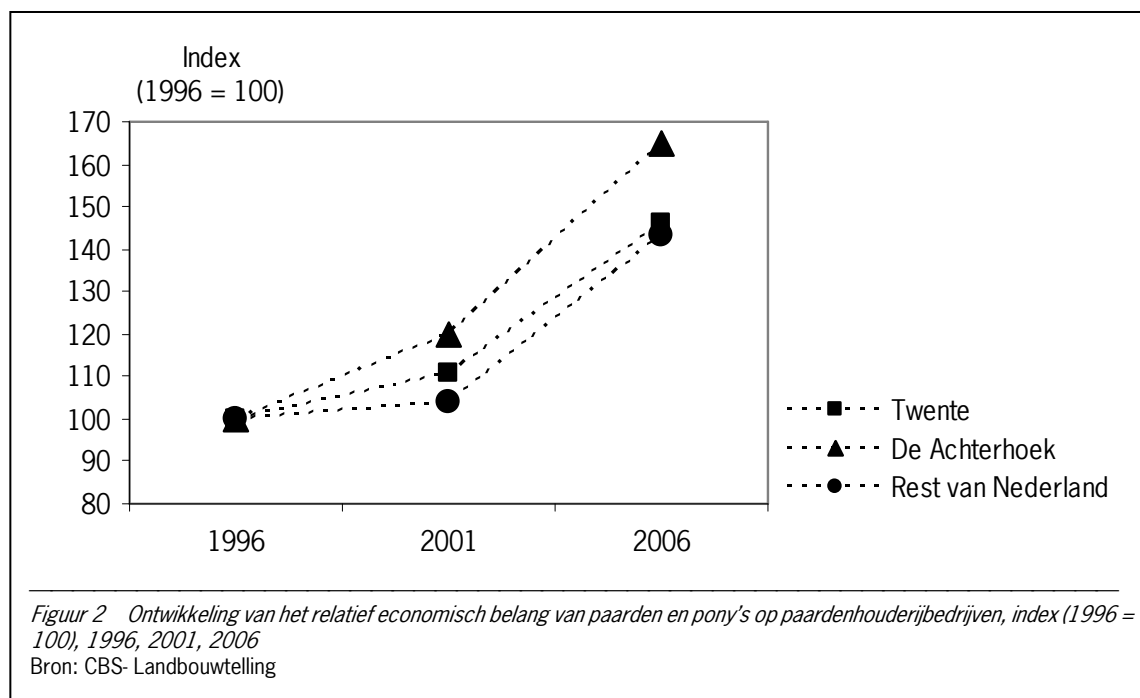
Ontwikkeling

Het aantal landbouwbedrijven met paarden en pony's neemt, net als het totale aantal landbouwbedrijven, af. Vooral het aantal bedrijven met minder dan zes paarden en pony's daalt, landelijk maar ook in de beide regio's.

Het aantal paarden en pony's neemt de laatste jaren wel toe, waarbij de ponystapel sterker groeit dan de paardenstapel. Daardoor neemt het aantal bedrijven met meer dan 5 paarden en pony's de laatste jaren niet alleen toe in relatieve, maar ook in absolute zin. In vergelijking tot de rest van Nederland is de toename van het aantal dieren in Twente en Achterhoek tussen 1996 en 2001 sterker. Terwijl de paarden- en ponystapel tussen 2001 en 2006 in de Achterhoek verder stijgt, neemt deze in die periode in Twente iets af. In de rest van Nederland vindt in de laatstgenoemde periode vooral groei plaats van het aantal dieren (figuur 1).

Ook het economische belang van de paardenhouderij per landbouwbedrijf neemt toe in Twente en de Achterhoek, en ook in de rest van Nederland. Vooral in de Achterhoek is sprake van een inhaalslag (figuur 2). In Twente heeft de paardenhouderij op landbouwbedrijven ten opzichte van de Achterhoek en de rest van Nederland een grotere betekenis. Het economisch belang zoals hier beschreven is een benadering die bepaald is aan de hand van normen. Het daadwerkelijke economische belang van de paardenhouderij is afhankelijk van de wijze waarop de paarden worden geëxploiteerd.

Opschaling moeilijk

Het totale aantal paarden en pony's in Nederland is moeilijk te kwantificeren. Paarden en pony's die buiten de bedrijven voorkomen die aan de Landbouwtelling deelnemen worden namelijk niet geregistreerd. Paarden en pony's op landbouwbedrijven vormen naar schatting slechts ongeveer een derde van de totale paardenstapel in Nederland. Verondersteld is een totaal van circa 400.000 paarden in pony's in Nederland. In meer agrarische gebieden als de Achterhoek en Twente zal het aandeel van de paarden en pony's op landbouwbedrijven groter zijn dan in stedelijke gebieden, waar de dieren meer op maneges voorkomen. Op het platteland zullen particulieren met een stukje grond gemiddeld meer paarden en pony's bezitten dan in de stedelijke gebieden.

Meer informatie:

Rapport 4.07.04 *Verkenning paardenhouderij in Twente en de Achterhoek*